

Jaczewski, Bohdan

Sprawozdanie z działalności Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN za rok 1981

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 27/2, 507-508

1982

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z KRAJU

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN
ZA ROK 1981

W roku sprawozdawczym zadania Komitetu były realizowane zarówno przez Prezydium, jak i za pośrednictwem Komisji. Dnia 18 listopada na pierwszym zebraniu Prezydium KHNiT przeprowadzono dyskusję nad maszynopisem części pierwszej tomu IV *Historii nauki polskiej*, omawiającej warunki jej rozwoju w latach 1863—1918. Jej rezultatem była ankieta przygotowana przez naczelnego redaktora *Historii nauki polskiej* — prof. Bogdana Suchodolskiego — w sprawie materiałów dotyczących IV tomu tej syntezy. Wzmiankowaną ankietę przekazano członkom Komitetu oraz zainteresowanym specjalistom.

Na plenarnym posiedzeniu Komitetu, który obradował w październiku 1981 r., prof. Janusz Tazbir przedstawił informację o działalności Komitetu w kadencji 1978—1981. Po wypowiedzi przewodniczącego Komitetu sprawozdanie z działalności złożyli również przewodniczący Komisji. W trakcie posiedzenia dokonano wyborów nowego przewodniczącego oraz pozostałych członków Prezydium Komitetu. W wyniku tajnych wyborów przewodniczącym Komitetu został prof. Andrzej Grabski, a wiceprzewodniczącymi prof. Jerzy Dobrzycki i doc. Irena Stasiewicz-Jasiukowa. Na członków Prezydium wybrano: prof. Jana Brodę, doc. Bohdana Jaczewskiego, prof. Józefa Miąso, doc. Tadeusza Nowaka, prof. Jerzego Michalskiego, prof. Michała Odlenickiego-Poczobuta, prof. Bogdana Suchodolskiego i prof. Janusza Tazbira. Sekretarzem Naukowym Komitetu został wybrany doc. B. Jaczewski.

W roku sprawozdawczym pod patronatem Prezydium Komitetu redagowano serię wydawniczą (w jęz. obcych) z zakresu historii nauki, oświaty i techniki. Kontynuowano prace zmierzające do wydania w języku angielskim studium prof. J. Piaskowskiego *O stali demasceńskiej*, doc. Karoliny Targosz *La cour savante du Luise Marie de Gonzague et ses liens scientifiques avec la France (1646—1667)* oraz prof. Pawła Rybickiego *Recepcja Arystotelesa u progu ery nowożytnej*.

Spśród Komisji Komitetu Historii Nauki i Techniki znaczną aktywność przejawiała Komisja d/s nauczania historii nauki i techniki, której przewodniczyła doc. I. Stasiewicz-Jasiukowa. Poważnym osiągnięciem tej Komisji był współdziałanie w wydaniu w ramach współpracy polsko-czechosłowackiej PAN i ČSAV — książki w języku angielskim i niemieckim pt. *Problems of Teaching the History of Science*. Prague 1981. Autorami tej publikacji — ogłoszonej w ramach wydawnictwa ČSAV — jest zespół wykładowców historii różnych dyscyplin z PRL i CSRS; redaktorami naukowymi — Luboš Nový (CSRS) i Irena Stasiewicz-Jasiukowa (Polska). W książce omawiane są problemy metodologiczne nauczania dziejów historii nauki i techniki oraz nauczanie tej dyscypliny w okresie międzywojennym i po drugiej wojnie światowej.

Komisja skoncentrowała również uwagę na przygotowywaniu podręczników bądź skryptów z historii poszczególnych dyscyplin. I tak podręcznik pióra prof. J. Brody z zakresu historii leśnictwa znajduje się w druku w PZWŁ; w fazie końcowej są skrypty z historii nauk społecznych (T. Bienkowski) i z historii nauk ścisłych (J. Dobrzycki) dla uniwersyteckich studiów bibliotekoznawczych, które będą obowiązywać w skali ogólnopolskiej. Przygotowywany jest przez wykładowców historii medycyny skrypt z zakresu tej dyscypliny — adresowany do studentów akademii medycznych. Natomiast gotowy już skrypt pt. *Historia pojęć chemii* — pióra R. Mierzeckiego — nie może, niestety, znaleźć wydawcy. W trakcie opracowania znajduje się również skrypt z zakresu historii nauk ścisłych przeznaczony dla UMCS.

Drukuje się (Ossolineum) — opracowana pod naukową redakcją I. Stasiewicz-Jasiukowej — obszerna synteza (ok. 600 ss.) pt. *Dzieje nauczania historii nauki i techniki w Polsce* (od XVI w. do chwili obecnej).

W ramach Komisji działały cztery grupy robocze: a) d/s nauczania historii nauki powszechnej, b) d/s nauczania historii nauk medycznych, c) d/s nauczania historii nauk ścisłych, d) d/s nauczania historii nauk leśnych. Działalność grup roboczych koncentrowała się głównie na ujednoczeniu nauczania historii poszczególnych dyscyplin w skali ogólnopolskiej i na zwiększeniu ilości godzin wykładów i konwersatoriów z tego przedmiotu.

Komisja Historii Techniki koncentrowała się na opracowywaniu konspektu dzieła, obejmującego całość dziejów techniki polskiej. Zebrano materiały obrazujące stan badań nad poszczególnymi dziedzinami historii techniki. Podstawę stanowi tu cykl artykułów opublikowanych w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki” informujących o stanie badań w zakresie historii górnictwa, hutnictwa, telekomunikacji, rolnictwa, przemysłu spożywczego, leśnictwa, drzewnictwa, włókiennictwa i skórnictwa oraz techniki wojennej.

Komisja Historii Prasy Technicznej opublikowała w postaci 3 broszur zebrane materiały (J. Pazdura: *Polskie czasopiśmiennictwo budowlane do 1918 r.*; T. Topolnickiego: *„Przegląd Budowlany” 1919—1939*; T. Nawrota: *Polskie czasopiśmiennictwo przemysłu budowlanego w 35-lecie 1945—1979*). Ukończone zostało również studium monograficzne o czasopiśmie „Architekt” (mgr H. Starostka-Chrzanowska); autorka kontynuowała gromadzenie materiałów do pracy doktorskiej pt. *Polskie czasopisma budowlane w l. 1918—1939*.

Komitet Historii Nauki i Techniki reprezentował polskie środowisko naukowe — historyków nauki i techniki — na arenie międzynarodowej utrzymując przede wszystkim związki z Sekcją Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki. KHNiT wespół z Polską Grupą Narodową MUHiFN, Instytutem Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN oraz Komitetem Naukoznawstwa PAN ustalił listę osób, które reprezentowały Polskę na XVI Międzynarodowym Kongresie Historii Nauki w Bukareszcie (VIII—IX 1981). Osiemnastoosobowa grupa polska wzięła aktywny udział w obradach kongresowych, przedstawiając w sumie 19 komunikatów bądź referatów. W trakcie Obrad Kongresu obradowało Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Akademii Historii Nauki, które wybrało członka korespondenta prof. E. Olszewskiego na członka rzeczywistego Akademii. Na kongresie wybrano również nowe władze ICOHTECu. Spośród członków KHNiT w skład Zarządu ICOHTECu weszli: prof. E. Olszewski i dr Bolesław Orłowski. Członkami Komisji d/s Nauczania MUHiFN wybrano prof. J. Miąso i zaocznie doc. I. Stasiewicz-Jasiukową.

Bohdan Jaczewski
(Warszawa)